

FÖP LANDSBYGDSCENTRA

Samråd 2017

HORTLAX
ROSVIK
ROKNÄS/SJULNÄS
NORRFJÄRDEN
JÄVRE

Norrfjärden

Sid 2

Dialog som arbetssätt

Att i dialog möta medborgarna på hemmaplan och ta del av önskemål, kritik och förslag är arbetssätt för de fördjupade översiktsplanerna för landsbygdscentra, FÖP. De samrådsförslag som nu arbetats fram är i hög grad baserade på det som framkommit under olika dialoger¹. Människors delaktighet i dialog med kommunens politiker och tjänstemän är förutsättningen för beslut om prioriteringar gynnsamt samarbete för utveckling av landsbygden och dess centra. Genomförande av förslag kommer att kräva samarbete och samsyn med olika aktörer inom orten.²

Bakgrund

Piteå kommun har en ny kommunövergripande översiktsplan, 'ÖP 2030 Vårt framtida Piteå/ En levande stad och en modern landsbygd' antagen av KF 2016. Översiktsplanen föreslår fördjupade översiktsplaner, FÖP, för fem landsbygdscentra. Orterna är Rosvik, Norrfjärden, Roknäs/Sjulnäs, Hortlax och Jävre. De är belägna i den del av kommunen som i ÖP 2030 definieras som *landsbygd*.³

Landsbygdscentra och landsbygden

Hälften av kommunens invånare lever på landsbygden utanför Piteå stad och att vidmakthålla och utveckla levande orter med service nära medborgarna är angeläget. *Befolkningsmängden*⁴ i föreslagna landsbygdscentra ger idag underlag för god service. Därför bedöms långsiktiga möjligheter finnas att här hålla en god servicenivå, både offentlig och kommersiell. Funktionella Landsbygdscentra förutsätter att service fungerar också för det omland av byar som försörjer och nyttjar servicen i Landsbygdscentra. Byarna i omlanden ingår i upptagningsområden för skola och omsorg för respektive landsbygdscentra. Utvecklade landsbygdscentra utvecklar ett bra nät av service som förutsättning för attraktiva byar att bo i för stora delar av kommunen.

Mål och inriktning

Positiv utveckling i de minde tätorterna är viktigt för kommunens långsiktiga hållbarhet. Arbetet med fördjupade översiktsplaner syftar till att vidmakthålla och skapa varaktiga förutsättningar för att boende och arbete på landsbygden ska vara ett möjligt och attraktivt alternativ. Ingångsvärden för arbetet är att skapa förutsättningar för:

- en ökad befolkning på landsbygden som del av kommunens målsättning att år 2020 ha 43 000 invånare och år 2030 ha 46 000 invånare
- varierad tillgång av bostäder, både flerfamiljshus och enfamiljshus, vilket ger möjligheter att attrahera människor i olika livssituationer
- samhällelig service, omsorg, skola och vård som ger attraktionskraft och trygghet
- goda kommunikationer som gör arbete och delaktighet i samhället möjligt inom ett område större än ortens

Målen innebär bebyggelseutveckling, att företag främjas och att kommunens satsningar ska riktas mot att uppnå stärkt underlag för service i landsbygdscentra.

Uppdrag och förväntat resultat

Satsning på Landsbygdscentra är en del av kommunens arbete för hållbar utveckling i hela kommunen. Med målet att vidmakthålla och utveckla service nära medborgarna ska förutsättningar för utveckling tas tillvara. Förslag ska bidra till ökad attraktivitet på respektive ort. Särskilt fokus ska läggas på barn och unga och på frågor om jämställdhet och integration.

FÖP Landsbygdscentra omsätter i andra utredningar och strategier vunna kunskaper om markanvändning, det vill säga säkrar bevarande och utveckling och levererar underlag för fortsatt fysisk planering och utvecklingsprojekt i orterna.

¹ Resultatet av tidiga dialoger finns sammanställda ortsvis i separat dokument, se Piteå kommuns hemsida

² Förslag till markanvändning och utpekade områden är endast till dels avstämd med mark-/ fastighetsägare. Samråd kommer att ske med samtliga berörda mark-/ fastighetsägare. Samrådet kommer att utvisa om förslag är genomförbara.

³ Definitionen av *landsbygd* är ett område från vilket man på mindre än 40 minuters resväg med bil kan nå kommunens centrum, definition Tillväxtverket

⁴ *Befolkningsmängd* som underlag för service i mindre orter, se definition Tillväxtverket. I FÖP Landsbygdscentra tillämpas reviderade befolkningstal i överensstämmelse med orters storlek i Piteå kommun.

Sid 3

Norrfjärden som ort

Norrfjärden idag

I Norrfjärden bor 2474 personer, 1218 män och 1256 kvinnor. Åldersgruppen yngre förvärvsarbetande ålder (25-44 år) är den största. 85% av männen och 80% av kvinnorna i yrkesverksam ålder förvärvsarbetar. Både in- och utpendling är betydande men en relativt stor andel personer arbetar i Norrfjärden, 523 personer. Norrfjärden har nära förbindelse med E4 mot både Piteå och Luleå.

Norrfjärden är en samlande tätort för en rad äldre byar. Norrfjärdens församling bildades 1915. Kring kyrkan har tätorten vuxit fram med bostäder och affärshus längs med Tullnäs vägen och Porsnäs vägen som tidigare var landsväg genom byn. Under 1900-talets andra hälft har Norrfjärden vuxit markant. Bostadsområden har etablerats längs Porsnäs vägen och på nordöstra sidan av Norra Alter vägen (väg 573). Villaområden har byggts vid skola och vårdcentral (före detta) och flerbostadshus vid Backgårdar. Vägen som tillkommit som förbifart delar Norrfjärden, liksom E4 som skiljer av byadelarna mot havet från resten av byn. På 1970-talet etablerades nytt byacentrum, Porsnästorget, vid Folkets hus. En nyare centrumbildning finns också intill E4.

I Norrfjärden finns kommersiell och samhällelig service – dagligvaruhandel, kyrka, äldre-/vårdboende, barnomsorg, skolor hela grundskolan, bibliotek, sporthall, idrottsplats med fotbollsplan, motionsspår, samlingslokaler, vägkrog, café, bensinstation. Utspritt finns byggnader med företagsverksamhet. Verksamhetsområden har etablerats vid E4:an och längs Tullnäs vägen.

Landsbygdscentra Social hållbarhet

Bakgrund

Hållbar utveckling 'ÖP 2030 Vårt framtida Piteå'

Översiktsplanens utgångspunkt är att planera för hållbar utveckling och en befolkningstillväxt i hela kommunen. Planeringen av mark- och vattenanvändning samt bebyggelsens utveckling ska präglas av en helhetssyn. En hållbar samhällsutveckling innebär att våra gemensamma resurser förvaltas på ett sätt som är långsiktigt, effektivt och stabilt för kommande generationer. Målsättningen är att samhällsbyggnad i Piteå ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet¹.

I FÖP Landsbygdscentra har **social hållbarhet** ett förstärkt fokus och metoden för arbetet med detta beskrivs i följande stycke. Utifrån politiska beslut har extra fokus lagts på **barn och unga, jämställdhet** och **integration**.

Metod Fördjupad översiktsplan Landsbygdscentra, FÖP Social hållbarhet

Varje del i samrådshandlingen har genomlysts ur ett socialt hållbarhetsperspektiv särskilt utifrån fokusområdena. För att få kunskap och insikt i dessa områden har följande metoder och verktyg använts.

- Dialog med barn och unga inom respektive landsbygdscentra har genomförts. Medverkande var barn i årskurs två och fem och/eller sex samt med elevrådsrepresentanter för högstadiet. Resultaten av dialogen sammanfattas i texten nedan.
- Bakgrundsmaterial för varje landsbygdscentrum beskrivs så långt det är möjligt utifrån könsuppdelad statistik.
- Tillgänglighetsrapport avseende beståndet av flerbostadshus för personer med funktionsnedsättning.
- Trygghetsundersökningar
- Prognoser för antal äldre i olika stadsdelar och byar.
- Dialog med personal från flyktingmottagningen

Faktaruta

För att beskriva hur pass väl en plats och en verksamhet fungerar för människor med funktionsnedsättning används begreppet "tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning" alternativt "tillgänglighet för alla".

Barn och unga

Hållbarhet

Samtliga förskolor och skolor är diplomerade för hållbar utveckling.

Genomförda undersökningar

Elevhälsosamtalen 2016 visar att flickor och pojkar mår bra eller mycket bra till 100 % i årskurs fyra i Norrfjärden, vilket är bättre resultat än i Piteå i övrigt (95 respektive 94 %). Andel elever i Norrfjärden som mår bra eller mycket bra i sjuan är 77 % bland flickor och 81 procent bland pojkar. Dessa andelar är mindre än sjundeklassare i kommunen i genomsnitt (flickor 85 procent och pojkar 93 %). Skillnaderna mellan fyran och sjuan är större i Norrfjärdenområdet än i kommunen i övrigt.

I Norrfjärden är andelen fysiskt aktiva på fritiden (tre gånger i veckan) mindre än i kommunen i genomsnitt i årskurs fyra. 56 % av flickorna och 58 % av pojkarna är fysiskt aktiva i Norrfjärden (jämfört med genomsnittet i Piteå: 65 % av flickorna och 77 % av pojkarna). Färre flickor i årskurs sju i Norrfjärden är fysiskt aktiva

¹ Piteå kommuns verksamhetsplan - Plan för hållbarhet.

jämfört med samma grupp i Piteå i genomsnitt, 41 respektive 60 %. Pojkar i årskurs sju i Norrfjärden (65 %) är mer aktiva än pojkar i samma ålder i kommunen i övrigt (54 %).

I undersökningen Personligt 2016 framkommer att de flesta flickor och pojkar i årskurs sju och nio tillbringar sin fritid hemma, runt 70 %. Detta gäller både för Porsnässkolan och i övriga kommunen. Näst vanligast är det att tillbringa sin fritid hemma hos en kompis/vän (vanligare bland flickor än bland pojkar). Därefter är det för Porsnässelevorna vistelse på byn/stan och sist på listan är vistelse på fritidsanläggningar. För övriga i kommunen i samma ålder är det vanligare att vistas på fritidsanläggningar än på stan/byn för flickor och bland pojkar är det lika vanligt att vistas på stan/byn som det är på fritidsanläggningar.

Cirka 60 till 70 % av eleverna i årskurs sju och nio är medlem i någon förening. Något färre pojkar i Porsnässkolan är medlem i någon förening än bland övriga flickor och pojkar i kommunen.

En trygghetsvandring år 2010 visade att områdena kring centrum, skola och sporthall var mycket trevliga med stor blandning av verksamheter. Skolorområdet kring Porsnässkolan har fått ett ordentligt lyft som gett goda förutsättningar till rörelse i trygg miljö. Genomgående saknades bra skyltning. Små skyltar skymdes av buskar och inga tydliga skyltar till exempelvis kyrkan, skolan eller centrum fanns. En orienteringsskylt efterlystes både i början av centrum och vid skolan. Genomfartsleden Tullnäs vägen har obefintlig vägren och var en direkt farlig plats för cyklister. Även belysningen kring vägar och gator var bristfällig och ej tidsenlig.

Dialoger - Barn och ungas egna perspektiv

Flera badplatser används sommartid; ”Fjörn”, Lagunen, Harrträsket, Bruket och Borgarudden. ”Fjörn” ser barnen som en potentiellt bra plats att rusta upp för att kunna grilla, bada och hänga på. Barnen tycker den är förfallen idag. Motionsspåret och skogen runt om används av skolan och skidklubben.

Leken (yngre åldrar) sker i närområden där man bor, medan ”hängställen” (äldre barn) är vid livsmedelsbutiken, Porsnässkiosken och Norrvallen. Någon enstaka bra lekplats finns, medan andra är förfallna. De äldre barnen saknar en mötesplats att vara på. De önskar en mötesplats som är öppen på bra tider utifrån deras villkor snarare än idrottsaktiviteternas villkor. Många går och cyklar till skolan och de unga var relativt nöjda med att ta sig fram, några förbättringsåtgärder efterfrågades. Viktiga mötesplatser är utpekade utvecklingsområden för exploatering. Tycker och gör flickor och pojkar samma saker eller är det olika? Det bör framkomma i redovisningen av dialoger om det finns olika behov hos flickor och pojkar.

Jämställdhet

Något fler kvinnor än män är bosatta i Norrfjärden, 51 respektive 49 %, jämfört med kommungenomsnittet där könen är jämnt representerade. En större andel av befolkningen i Norrfjärden förvärvsarbetar än i Piteå i genomsnitt. Fler män än kvinnor förvärvsarbetar, 85 respektive 80 %. Könsskillnaden är densamma som i Piteå i genomsnitt. Orsaken till skillnaden är okänd.

Av dem som förvärvsarbetar är det fler män än kvinnor som pendlar ut från Norrfjärden, 81 respektive 76 %. Vilket betyder att fler kvinnor har arbete på orten. I Norrfjärden är det 41 procent av invånarna som har tillgång till busskort och 93 % av hushållen äger eller har tillgång till bil.

Andelen kvinnor och män 16-84 år som har rapporterat sin hälsa som god eller mycket god är 67 respektive 74 % i Norrfjärden- och Rosvikområdet. Detta är på samma nivåer som Piteå i genomsnitt. Norrfjärden- och Rosvikbornas psykiska välbefinnande skiljer sig inte från övriga boende i Piteå kommun i åldrarna 16-84 år.

Andelen män 16-84 år i Norrfjärden- och Rosvikområdet som är fysiskt aktiva minst 30 minuter per dag är 64 % och ligger på samma nivå som för övriga män i Piteå. Däremot tenderar färre kvinnor 16-84 år i Norrfjärden och Rosvik att vara fysiskt aktiva minst 30 minuter per dag än kvinnor i Piteå i genomsnitt, 58 respektive 64 % (ej statistiskt säkerställd skillnad)².

² Befolkningsenkäten ”Hälsa på lika villkor” 2014.

Integration

I Norrfjärden finns idag många bostäder för nyanlända. Bland annat bor flyktingfamiljer, ensamstående utan barn och ensamkommande barn på orten. Många nyanlända har inte körkort eller biltillgång och därför är kollektivtrafiken enda sättet för många att kunna transportera sig om de ska kunna bo på orten och kunna arbeta, studera, delta i aktiviteter och samhällsliv. Kollektivtrafiken i Norrfjärden fungerar bra med många turer på olika tider. Det finns behov av mötesplatser som är öppna för alla.

Norrfjärden hade år 2015 totalt 222 lägenheter i flerbostadshus. Av dessa var nästan 40 % tillgängliga med rullstol, drygt 60 % var tillgängliga med rollator och nästan 40 procent var inte alls tillgängliga³. Polisens trygghetsundersökning 2016 visar att i Piteå kommuns norra delar upplevs tryggheten lika bra som i övriga delar av kommunen.

Långtidsprognos för antalet äldre visar på att kvinnor och män i åldern 80 -100 år tros öka från år 2017 till år 2037. Det kan innebära ökade behov av stöd och hjälp både i och utanför hemmet. Totalt beräknas det år 2037 att bo 232 personer över 80 år i Norrfjärden (137 kvinnor och 95 män)⁴.

FÖRSLAG Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet

Vid exempelvis exploateringar, markanvändning, markanvisningar, planering för bebyggelse och detaljplaner ska hållbar utveckling ingå som en del i arbetet. Detta innebär att framtagna checklistor för att säkerställa social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet ska användas i samhällsplaneringsprocessen.

³ Under 2015 genomfördes en inventering av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i hela flerbostadshusbeståndet i Piteå kommun. Rapport: Wikman, L. Tillgänglighet till bostäder i Piteå. Wikman-konsult AB 2015.

⁴ Befolkningsprognos 2016-2040, Piteå kommun. Demografisk framskrivning med trendbaserad framskrivning av inflyttare, baserad på befolkningen i kommunen 160630.

Natur och vatten

Norrfjärden ligger i den nedre delen av Alterälvens dalgång vid Porsnäs-fjärden. Älven är en liten skogsälv som till stora delar rinner genom odlingslandskap. Alterdalen är viltrik med frodiga barr- och lövskogar. Flera större sjöar, bland annat Harrträsket och Holsträsket, finns i Norrfjärdens närområde och utgör viktiga besöksmål för bad och fiske.

Bristområden

- Porsnäs-fjärden saknar tillgänglighet i form av vandringsled/cykelled. Fjärden är fågel- och fiskrik men uppgrundning och igenväxning medför att utveckling av friluftsliv i anslutning till fjärden försvåras.
- Kvarnberget och Harrträsket har stor potential som utflyktsmål både sommar och vinter men saknar till stor del infrastruktur och anordningar för detta.
- Väletablerade skolskogar står idag i konflikt med utpekade bebyggelseområden.

FÖRSLAG Utvecklingsområden Natur och vatten

För att stärka Norrfjärdens attraktivitet - att bo i och att besöka - föreslås att viktiga hänsynsområden på markanvändningskartan beaktas och att naturområden för rekreation och friluftsliv utvecklas.

- Utökade vandrings- och friluftsmöjligheter runt Porsnäs-fjärden eftersträvas (**karta punkt 1**).
- Tillgängliggörande, i betydelsen bättre åtkomst, och utveckling av Kvarnberget och Harrträsket som utflyktsmål för friluftslivet undersöks (**karta punkt 2**).
- Fiskefrämjande åtgärder utreds i Alterälven.
- Skolskogarna säkras i översiktsplan (**karta punkt 3**)

Grönstruktur

Grönstruktur idag

Norrfjärden omges av omväxlande öppet odlingslandskap och skogsklädd mark. I nordöst ligger Porsnäs-fjärden i vilken Alterälven mynnar. Längs älven förbi kyrkogården och längs med Norra Altervägen löper gröna stråk med ängs- och skogsmark. Grönområdena vid Porsnäs-fjärden nyttjades mera förr - här fanns bland annat badplats med badbrygga. Marken ägs av församlingen och är ej parkmark.

Investeringar har gjorts för att förstärka centrum och addera gröna inslag. Driftproblematik föreligger angående ansvar för skötseln i centrum. I Norrfjärden finns två offentliga lekområden - lekyta på Sandåsgatan och lekpark på Brogatan.

Brister och behov

Utpekade områden med närnatur och/eller parkmark av större betydelse saknas inom bebyggelsen. Det nya centrum har inte följts upp av stadsgrönska som binder samman platsen med gång- och cykelvägar och resten av samhället. Det behövs fortsatt utvecklingsarbete för att Porsnästorget ska bli en attraktiv mötesplats. Det saknas utpekade skolskogar eller exkursionsområden.

FÖRSLAG Grönstruktur

- För att stärka Norrfjärdens attraktivitet – att bo i och att besöka – behöver fokus läggas på de centrala miljöerna. Miljöer som fungerar som mötesplatser utomhus eftersträvas. Generellt är skötsel en fråga för samverkan med byn.
- En vision för Porsnäs fjärden arbetas fram i samverkan med kyrkan och byn där promenadstråk längs fjärden och älven, badplats, grillplats mm kan utvecklas. Området har stor potential som ett centralt grön- och friluftsområde (**karta punkt 1**).
- Trädplanteringsplan upprättas. Centrumkänslan förstärks genom plantering av nya träd på ömse sida om Tullnäs vägen mellan Norra Alterälven och Porsnäs vägen, runt centrum och mot Backgårdsskolan.
- Säkerställa skolskogarna vid Backgårdsskolan och förskolan (**karta punkt 3**).
- Lekplatserna i Norrfjärden ses över. Borde ny lekplats anläggas – optimal plats utreds.

Kultur och fritid

Föreningar och organisationer bidrar starkt till att landsbygden är levande. Föreningslivet står för stor del av verksamhet samt äger och driver anläggningar med stöd från kommunen.

De anläggningar och mötesplatser som finns underlättar möjligheter till möten och bidrar till social samvaro för alla.

För att stärka föreningarna och ge möjlighet till olika aktiviteter sker stor del av verksamheten inom samverkansområden. Närhet till naturen, till rekreation och möjlighet att vistas i ute är viktigaförutsättningar och tillgångar för landsbygden. Detsamma gäller tillgång till allmänna platser som bad-, lek-, idrottsplatser och bibliotek.

Kultur och fritid i Norrfjärden

I anslutning till Porsnässkolan finns filialbibliotek, sporthall, grusplan samt en näridrottsplats som spolas till isbana under vintersäsong. Utöver detta finns även ett elljusspår och föreningsägda fotbollsplaner i närheten. Handboll, fotboll och skidor är aktiviteter som drivs av Norrfjärdens IF. Ridning bedrivs av 4H Norrfjärden. Flick- och damfotbollen sker i samverkan med fotbollsföreningar i FC Norrskens regi.

Fiskevatten finns i bland annat Holsträsk och Harrträsk där det även finns en badplats. Preparerade vinter- och vandringsleder med vindskydd och grillplatser ger möjlighet till naturupplevelser året om.

Folkets Huslokalen och byacentrumområdet i centralt läge är en naturlig mötesplats. Ottergården är en kultur- och hembygdsgrd och även den en viktig kulturmötesplats i området.

FÖRSLAG Kultur och fritid

Det bör finnas ett grundutbud av anläggningar för kultur och fritidsverksamhet i samtliga landsbygdscentra. Anläggningarna ska täcka behov både sommar och vinter samt matcha kvinnors, mäns, flickors och pojcars intressen och behov. Förslaget är att det ska finnas

- en näridrottsplats och en isbana i anslutning till skolan samt elljusspår och utegym
- möjlighet att bedriva inomhusidrott i sporthall samt en fotbollsplan utomhus.
- mötesplatser och tillgång till filialbibliotek eller bokbuss.
- möjlighet att nyttja befintliga kommunala lokaler för kultur- och fritidsverksamhet på kvällstid.

I Norrfjärden finns ett utredningsområde för kultur- och fritidsaktiviteter centralt i byn vid Porsnäs fjärden. Området ägs av församlingen. Tillfart och parkering behöver lösas.

- Utredning av området i anslutning till Porsnäs fjärden för ökad attraktivitet. Kan omfatta iordningställd badplats. Utredning och utvecklande åtgärder bör ske i samverkan (**karta punkt 1**).

- Fortsatt utveckling av idrotts- och spontanytor i anslutning till skolan. En konstgräsplan med centralt läge som säkrar fotbollsverksamhet föreslås i norra området (**karta punkt 4**).
- Ett utegym i anslutning till elljusspåret (**karta punkt 5**).
- Utveckla vandringsleder som knyter ihop lokala leder och exempelvis Solanderleden.
- Cykelleder och bättre utvecklad lokaltrafik i byarna vilket skulle öka möjligheten till samverkan inom föreningar och öka möjlighet att bedriva idrott.

Investering av anläggningar på landsbygden bör ske av föreningslivet med stöd av kommunala bidrag. Driftsfrågan av kultur- och fritidsanläggningar bör utredas.

Samhällsservice Skola

Skolan idag

I Norrfjärden med omland finns tre skolor, Porsnässkolan årskurs 4-9, Backgårdsskolan förskoleklass - årskurs 3 och Sjulsmarks skola förskoleklass-årskurs 6.

Från och med årskurs 7 går elever från Rosvik och Sjulsmark på Porsnässkolan. Porsnässkolan renoverades 2009 och Backgårdsskolan renoverades 2017. I Norrfjärden finns 9 avdelningar förskola - Norrfjärdens förskola 5 avdelningar, 2 avdelningar i f d hälsocentralen och 2 avdelningar i Helgenäsförskola. Norrfjärdens förskola är renoverad i omgångar de senaste 5 åren, Helgenäsförskola är inte fullt ut anpassad till förskola och i behov av renovering, förskolan i före detta hälsocentralen är i behov av anpassning och renovering. I anslutning till Backgårdsområdet finns en skogsduge som är viktig för både skolan och förskolan.

Planerna på att skapa förutsättningar för bostadsbyggande i Norrfjärden torde innebära behov av fler skol- och förskoleplatser i framtiden.

Förslag Skola

Kapacitetsfrågorna för skolan behöver beaktas tidigt i planeringen. Trafiksituationen i anslutning till skolor och förskolor behöver förbättras generellt.

- Trafiksituationen och utemiljön runt Backgårdsskolan, Norrfjärdens förskola och hälsocentralen ses över, med barnen och jämställdhetsperspektiv i fokus (**karta punkt 1**).
- Helgenäsförskola flyttas till Hälsocentralen, 5 förskoleavdelningar kan skapas i Hälsocentralen (**karta punkt 2**).
- Mark säkerställs vid Porsnässkolan, Backgårdsskolan, Norrfjärdens förskola samt hälsocentralen förskola och förskola utifrån en framtida befolkningstillväxt (**karta punkt 3**).

Samhällsservice Vård och omsorg

Diagram från befolkningskurva - placeras i nedre del av sida

Vård- och omsorg i Norrfjärden idag

I Norrfjärden finns 58 platser i vård- och omsorgsboende på Norrgården. En hemtjänstgrupp finns här som, förutom Norrfjärden, servar byarna Kopparnäs, Bertnäs och Alterdalen. Två dagar/vecka är en samvaroverksamhet på Norrgården bemannad av kommunens hemtjänstpersonal.

I Norrfjärden saknas TB. Seniorboende med 10 lägenheter finns nära Norrgården. Då vård- och omsorgsboendeplatser nu skapas centralt i Piteå, ökar möjligheten att bo på Norrgården.

Dialog i Norrfjärden

Många intresserade personer deltog i dialogmöte och åsikter framfördes. De är övertygade om att de äldre vill bo kvar i Norrfjärden. Det finns för få lägenheter i området. Man måste ha möjlighet att kunna sälja sina villor för att sedan flytta till lägenhet i centrala Norrfjärden.

- En grupp framförde intresse av ett gym i Norrfjärden som var mer riktat mot äldre, alternativt ett utegym i trä, beläget centralt vid ICA.

FÖRSLAG Vård och omsorg

Norrfjärden är en vidsträckt by med många mindre byar, belägna någon kilometer från centrum.

Norrfjärdingarna vill bo kvar i Norrfjärden. Fler lägenheter behöver byggas för att undvika att de äldre måste flytta till Piteå. Detsamma gäller för de äldre som bor i Norrfjärdens omland och som upplever det naturligt att söka till lägenhet i centrala Norrfjärden alternativt till Norrgården om behovet uppstår. Antalet platser i vård- och omsorgsboende bedöms vara tillräckligt.

- En förutsättning för både tillfredsställande boende för den enskilde och möjligheter till generationsväxling är att kunna sälja sin villa genom att fler lägenheter och anpassat boende för äldre byggs.
- Lägenheter/anpassat boende för äldre föreslås ligga nära affären i byn, känns realistiskt att bygga (**karta punkt 4**).
- Ett gym och boulebana riktat till äldre är en bra förebyggande hälsosatsning i Norrfjärden.
- Skapa en busshållplats nära Norrgården (**karta punkt 5**).
- Bättre promenader och gång- och cykelvägar av olika längd behövs mellan olika målpunkter som både unga och gamla kan nyttja.

Vård och omsorg – definitioner **faktaruta**

Trygghetsboende TB

TB, en så kallad mellanboendeform som överbryggar glappet mellan vanligt boende och särskilt boende för äldre som fyllt 75 år. I TB finns gemensamhetslokal och kommunanställd personal som ordnar aktiviteter i samarbete med frivilliga boende. Bostaden har bra tillgänglighet och möjlighet till social samvaro finns. I TB finns hemtjänstens arbetslokal. TB omfattas inte av bostadsbeslut och ingår inte i det kommunala åtagandet enligt socialtjänstlagen. För att ansöka om lägenhet i TB behöver man stå i Pitebos kö. Trygghetstelefon tillhandahålls utan prövning. Hjälptillgodoses via individuell ansökan om hemtjänst.

Antal lägenheter i trygghetsboende i Piteå är 58 stycken kommunägda (Fastighets- och Serviceförvaltningen) och 52 stycken i Pitebos regi. Lägenheterna har stor efterfrågan

Enligt ny utredning från Socialdepartementet föreslås att kommuner ska kunna inrätta en särskild boendeform. Boendeformen kan betraktas som ett bostadsprövat TB och föreslås bli frivilligt för kommunerna att inrätta.

Seniorboende

Lägenheter med bra tillgänglighet och funktionalitet. Rymliga badrum. Inga trösklar. Hiss finns. Erbjuds till personer som är över 65 år och står i Pitebos lägenhetskö.

Vård- och omsorgsboende

För att komma ifråga för ett särskilt äldreboende, krävs ofta att den äldre behöver vård och omsorg dygnet runt.

Arbete och näringsliv

Karta över verksamhetsområde

Arbete och näringsliv idag

Norrfjärden har den största arbetsmarknaden av utpekade landsbygdscentra. 519 personer hade 2014 arbete i Norrfjärden. Det är också den ort där flest både arbetar och bor. 22 % av arbetande innevånare i Norrfjärden arbetar i byn. I Norrfjärden finns också till antalet flest företagare i jämförelse med andra centra, 119 stycken. Arbetsmarknaden består till stor del av handel och transport. Den offentliga sektorn är också en stor arbetsgivare. Det finns en mindre andel tillverkande företag i Norrfjärden. Arbetsmarknaden består till 57 % av kvinnor.

I Norrfjärden finns ett större verksamhetsområde i anslutning till E4. Expansionsmöjligheter finns i gällande detaljplan. Området ägs av kommunen. Området är nära tänkt sträckning av Norrbotniabanan

I centrum finns idag före detta lokaler (bank och affärslokaler, ej kommunala) lämpade för verksamhet.

Brister och behov

Industriområdet i direkt anslutning till E4 har bristfällig elförsörjning. Området är något otydligt och otillräckligt annonserat. Antalet verksamhetslokaler på orten är lågt och lägena utspridda.

En starkare centumbildning på orten efterfrågas. Tomma lokaler och lågt nyttjandet av befintliga kommersiella lokaler har negativ påverkan på centrum i sin helhet.

FÖRSLAG Prioriteringar arbete och näringsliv

Centrum bör stärkas genom arbete för ökad service. Samordningsvinster mellan olika serviceaktörer eftersöks. Serviceföretag och enmansföretag har begränsningar för expansion då det inte finns tillgång till kontor och serviceytor. Sådana ytor bör med fördel förläggas till centrum för att uppnå en starkare puls.

- Centrum utvecklas av behandlas i samverkan mellan olika aktörer. Centrumgrupp med företrädare för fastighetsägare, föreningar och Piteå kommun bildas.
- Program för verksamhetsutveckling för Centrum tas fram. Behov av verksamhetslokaler utreds. Möjliggörande av företagshotell/att hyra i centralt läge, olika lång tid/för distansföretag, för student, pensionär, föräldraledig etc. (**Karta punkt 6**).
- En stärkning av el-infrastruktur samt översyn av verksamhetsytor i E4-nära läge föreslås. När Norrbotniabanan byggs behöver behov ses över på nytt, då med en starkare logistisk koppling (**karta punkt 7**)
- Förvärvsfrekvensen för kvinnor är lägre än för män. Män förmodas pendla i högre omfattning. Studie görs med fokus, dels på hur jämställt arbetsmarknaden fungerar för kvinnor och män i landsbygden dels på förutsättningar för ökad sysselsättning på orten. Studie ska baseras på könsuppdelad statistik över kvinnor och män på landsbygden (alla orter). Företagande bland kvinnor bör särskilt uppmärksammas.
- Studie av former för integration inom företag i Landsbygdscentra utförs. Kan arbetstillfällen skapas genom samverkan mellan olika organisationer (kommun, kyrka, assistans/serviceföretag etc.)?
- Utveckling av kollektivtrafik och gång- och cykelvägar betraktas även som en näringslivsfråga då det ökar möjligheterna till arbete om man inte har möjlighet till biltransport.

Kulturmiljö

Historik och kulturmiljövärden idag

Norrjärden är centralort för en samling av byar ”norr om fjärden”. Gamla gårdar finns ibland annat i Håkansön, Porsnäs, Kopparnäs, Helgenäs sedan medeltiden. I byarna Jönsbyn och Lassbacken finns bebyggelse med lång kontinuitet. Byabebbyggelsen är samlad i klungor på höjder, omgivna av jordbruksmark. Gårdar finns även insprängda inom tätorten och i utkanten som längs Innöverbägen. Församlingen bildades 1917, kyrka byggdes (arkitekt Torben Grut, ny kyrka efter brand Göte Lundström 1967). Blandad bebyggelse och affärer formade ett centrum. Längs Porsnäsvägen och Tullnäsvägen finns många bostadshus och nedlagda affärshus från 1900-talets första hälft bevarade som vittnar om Norrfjärdens utveckling som tätort. Flera affärshus är dock rivna.

Trots stora förändringar under de senaste 50 åren är ursprungliga bebyggelsestrukturer avläsbara. Odlingslandskapen vid Sandlabygden och Kopparnäs är klassade som bevarandevärda. Här finns större Norrbottensgårdar med tillhörande ekonomibyggnader, såsom rundlogar, härbren och ladugårdar i ett mångformigt odlingslandskap. Kyrkstaden är riksintresse för kulturmiljövård. Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse saknar skydd utöver de allmänna skyddsbestämmelserna i PBL.

Följande kulturmiljöer i Norrfjärden är särskilt värdefulla, se faktakarta

- 1 Norra Altervägen 460: ”Näs”, Norrbottensgård med ovanlig ladugård med kupoltak
- 2 Harträskvägen 5, Norrbottensgård med uthus
- 3 Porsnäsvägen 71: Ottergården (Hembygdsgård) äldsta byggnader från 1728
- 4 Porsnäsvägen 50 m.fl. Affärsgata med bland annat före detta Holmqvists ur & optik
- 5 Kyrkstaden, från cirka 1915, en av landets yngsta kyrkstäder.
- 6 Porsnäsvägen 25: Funkishus med röd träpanel, 1930-talet
- 7 Backgårdarna, Innöverbägen: Tre norrbottensgårdar, i anslutning odlingslandskap, bevarandeklass II
- 8 Lassbacken: Hel byagatemiljö längs Håkingevägen/Innöverbägen. Norrbottensgårdar, parstugor och egnahemsbebyggelse odlingslandskap, bevarandeklass II
- 9 Sandlabygden, Borgaruddsvägen 51: Norrbottensgård med gårdsmiljö inom odlingslandskap, bevarandeklass II
- 10 Jönsbyn, Jönsbyvägen 67: Norrbottensgård, infartsväg med allé.
- 11 Bärtnäs, Bärtnäsvägen: Sammanhängande, välbevarad byamiljö, flera norrbottensgårdar och egnahemsbebyggelse, omgiven av odlingslandskap, bevarandeklass II.

FÖRSLAG Kulturmiljö

Förhållningssätt/allmänna åtgärder

- För att bevara och förstärka Kopparnäs, Håkansöns och Sandlabygdens karaktär bör bebyggelse på åkermark undvikas. Sammanhanget mellan gårdar och angränsande öppet landskap bör bevaras.
- Listade kulturmiljöernas värden säkerställs genom skyddsbestämmelser i detaljplan. I hög grad angeläget för kyrkstaden.
- Nybyggnation ska förhålla sig till omgivande kulturlandskapet vad gäller volym, proportioner och materialval.
- Att bevara jordbruksmark är ett nationellt miljömål - det är värdefullt att odlingsmarken hålls i bruk eller hindras från igenväxning.

- Det är värdefullt för Norrfjärden om traditionell bebyggelse som Norrbottensgårdar med mangårds- och ekonomibyggnader underhålls så att kulturhistoriska och estetiska värden bevaras och förstärks.
- Ett utvecklingsprogram för byacentrum vid kyrkan och f.d. affärscentrum i anslutning till korsningen Tullnäs vägen/Porsnäs vägen tas fram, del av centrumutveckling (**karta punkt 1**).

Boende och byggande

Bebyggelse och boende idag

Norrfjärden domineras av enbostadshus, 552 men här finns också 33 flerbostadshus¹ (Sammanslagning av SCB's tätortsavgränsning år 2010 och år 2015). De flesta är byggda under 1960- och 70-talet och belägna i centrum. PiteBo äger 17 flerbostadshus med 163 lägenheter. 14 flerbostadshus av varierande ålder/utseende finns i privat ägo. Vid Backgårdar och Backgårdsskolan finns flerbostadshus byggda under de senaste årtiondena. I Norrgården finns också 69 lägenheter i särskilt boende. Förhållandevis stora villaområden från 1980-talet tillkom öster om Norra Altervägen och i anslutning till Håkansövägen.

I de gamla byakärnorna som Tullnäs, Kopparnäs, Lassbacken har enstaka mindre detaljplaner och frimärksbebyggelse tillkommit.

Planlagda ej ianspråktagna områden finns både för enbostads- och flerbostadshus varav ett område för enfamiljshus med 15 lediga tomter. Härutöver finns ca 20 avstyckade tomter för bostadsändamål vilka inte är bebyggda. De flesta ägs av Piteå kommun.

I Norrfjärden finns två centrumbildningar. Den ena intill väg E4 präglas av trafik. Här finns bemannad bensinstation, restaurang/grill samt parkeringar, även pendlarparkering. Centralt i byn vid Porsnästorget finns bebyggelse i form av affär, pizzeriakiosk, centrumbyggnad; samlingslokal. I gamla centrum finns skola/bibliotek, kyrka, begravningsplats.

Befolkning och bostäder – behov och brister

Olika typer av flerfamiljshus och lägenheter efterfrågas, passande för olika åldersgrupper. Anpassat boende efterfrågas för äldre i anslutning till centrum. Marklägenheter att hyra efterfrågas av dem som vill flytta från sina villor men som vill bo kvar i byn. 1:or till 3:or efterfrågas. Enfamiljshus generellt: tomtstorleken är för liten, det saknas alternativ. Större flexibilitet vad gäller tomtstorlek efterfrågas, 1500-3000m² (från dialog).

Centrum - behov och brister

Idag finns tomma lokaler (före detta bank) samt lågt nyttjad affärslokal (före detta COOP) i centrum. Centrum är funktionellt men upplevs trots insatser som avskuret från byn i övrigt. Kanten ut mot Norra Altervägen är en baksida med plats för återvinning och stora körytor. Ytterligare insatser behövs om Porsnästorget ska bli en attraktiv mötesplats. Ett utvecklat förhållningssätt, där centrum som helhet beaktas avseende hushöjd/ verksamhetslokaler, ytor och deras användning, gångvägar, belysning, stadsgrönska saknas. Planändring kan behövas för att utveckla centrum.

FÖRSLAG Boende och byggande

Målsättningar

Målet är att åstadkomma nytt byggande av flerbostadshus/lägenheter, att nyttja förtätningmöjligheter inklusive påbyggnader, samt att utveckla centrum. Flerbostadshus för människor i olika skeenden i livet samt verksamhetslokaler byggs företrädesvis nära centrum och service. Mål är vidare att popularisera befintliga, ej bebyggda villatomter. Åtgärder ska skapa bättre gestaltning, tydlighet, trygghet och tillgänglighet för alla

Generella åtgärder (gemensamma för alla landsbygdscentra)

- Gemensam kö ortsvis för kommunala och privata fastighetsägare utreds.

- Förbättrad tomtkatalog för enbostadshus, med ökad överskådlighet utvecklas och föreslås omfatta såväl privata som kommunala tomter (kommunalt initiativ).
- Skolans och barns behov utreds och beaktas inför beslut om exploatering av områden/miljöer.
- Vid nyproduktion bör variation av upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar möjliggöras för att erbjuda alternativ för boende och främjande av social inkludering.
- Tillgänglighetsåtgärder i flerbostadshusbeståndet utförs utifrån inventering av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- Tillgänglighetsvandringar av centrum bör genomföras utifrån funktionshinderperspektiv.
- Planbestämmelser för detaljplaner utformas för att medge olika tomtstorlekar.

Förslag flerbostadshus

Förtätning i centrala Norrfjärden, både genom bygge av nya flerbostadshus och genom påbyggnad av befintliga, skulle öka byns attraktivitet och nyttja befintlig infrastruktur (kommunikationer, VA). Plats för flerbostadshus/lägenheter utpekade i och i närhet av centrum och inom befintlig bebyggelsestruktur. Möjligheter för *påbyggnad* av centralt belägna flerbostadshus eftersöks.

Ny bebyggelse med flerbostadshus föreslås inom

- Centrum. Centrumutveckling flerbostadshus/verksamhetslokaler. Möjlighet till påbyggnad/omvandling av befintliga byggnader eftersöks. Detaljplan D0492. Marken ägs av Piteå kommun samt i privat ägo. Detaljplaneändring krävs för bostäder och ökad exploateringsgrad. (Från dialog). (**Karta punkt 2**)
- Flerbostadshus förtätning, ”Brännbergstomten”. Omfattas av detaljplan, D0450, anger bostäder i två våningar. Ägare Piteå kommun. (Från dialog). (**Karta punkt 3**).
- Utredningsområde marklägenheter. Mark i privat ägo. Omfattas av detaljplan D0490. Delvis parkmark. Detaljplaneändring krävs. (Från dialog). (**Karta punkt 4**).
- Flerbostadshus förtätning, mindre område mitt i samhället. Mark i privat ägo. Omfattas av detaljplan, D0475, detaljplaneändring kan krävas. (**Karta punkt 5**).
- Flerbostadshus. Omvandling till bostäder, idag förskola. Omfattas av detaljplan, D0450, allmänt ändamål, två våningar, detaljplaneändring. Ägare Piteå kommun. (**Karta punkt 6**)
- Utredningsområde. Anpassat boende/marklägenheter. Omfattas delvis av detaljplan, D0475, anger bostäder i två våningar. Mark ägs delvis av Piteå kommun, delvis i privat ägo. (**Karta punkt 7**).
- Område möjliggörs för både flerbostadshus och villatomter. Detaljplan DB047. Marken ägs av Piteå kommun. (Från dialog). (**Karta punkt 8**).

Förslag enbostadshus

Områden för enbostadshus är utpekade i ÖP2030. Områden för enbostadshus kan i delar kompletteras med marklägenheter att hyra och/eller med flerbostadshus.

- Mindre förtätningmöjligheter eftersöks i de gamla byakärnorna.
- Planbestämmelser för detaljplaner med lediga tomter revideras för att åstadkomma olika tomtstorlekar.
- Bostadsområde utpekade i ÖP2030 **utgår**. Skolskog föreslås. Ägare Piteå kommun. (**Karta punkt 9**).
- Bostadsområde utpekade i ÖP2030 **utgår**. Värdefull jordbruksmark. Privat ägo. (**Karta punkt 10**)

Förslag Centrum

- Centrum utvecklas. Åtgärder kan vara översyn av lokaler och verksamheter, behov av ny bebyggelse, påbyggnad/omvandling av befintliga centrumbyggnader; trafikfrågor, belysning, utemiljö, mötesplatser. En centrumgrupp med olika aktörer bildas med målet att tillsammans med Piteå kommun utveckla Centrum. (**karta punkt 2**).

Gestaltning

Karaktärsdrag och behov

Norrfjärden karaktäriseras av en relativt tät byakärna som vuxit fram allt eftersom vilket givit en blandad bebyggelse. Flerbostadshusen i centrum är två våningar höga och byggda i tegel och/eller puts. Nyare utförda flerbostadshus i anpassad stil mot de gamla gårdarna finns öster om Norra Altervägen. Gamla byakärnor omger själva tätorten. Här har liten förtätning skett och potential för förtätning finns förutsatt att nybyggnation utförs i anpassad stil.

Tillskott av bebyggelse bör vara varierad och samtida, hellre än utgöra ensartade områden. En tätare karaktär eftersträvas. Även byggnader i större skala kan bli aktuella.

Det äldre centrum vid kyrkan och det nya vid Porsnästorget är viktiga för byns identitet. Sambandet mellan affärsgatan längs Porsnäsvägen och nya Porsnästorget utgör inte en helhet och behöver utvecklas med promenader och sammanbindande innehåll som offentlig grönska, belysning och bättre skyltning.

Porsnästorget är tidstypiskt för 1970, byggt i modernistisk stil med envånings byggnader i tegel och plåt. Torgytan i centrum domineras av parkeringsplatser. Här behövs utveckling av fastigheterna, såväl av byggnader som verksamheter och utemiljö.

FÖRSLAG Gestaltning

Gestaltningen i Norrfjärden handlar om att fullfölja tidigare planläggning, om att förtäta befintlig byastruktur och om fortsatt utveckling av centrum.

Centrumutveckling

Centrala delarna mellan kyrkan och Porsnästorget utvecklas med målet att vidga de omhändertagna centrummiljöerna.

- Mark runt centrum omhändertas. Bättre stråk mot naturpark vid Backgårdsskolan och mot målpunkter i byn utvecklas (**Karta punkt 2**).
- Ny bebyggelse eftersträvas i anslutning till centrum. Behov och möjligheter för påbyggnad av befintliga centrumbyggnader utreds. Gestaltningen av byggnader ska hela miljön. (**karta punkt 2**).
- En trädplan upprättas för centrala Norrfjärden jämte förslag till gång- och cykelvägar/promenader.

Förtätning av befintlig bebyggelsestruktur

Förtätningmöjligheter finns i centrala Norrfjärden. Påbyggnad av befintliga flerbostadshus kan prövas.

- Flerfamiljshus kan förtäta byakärnan. Bebyggelsen ska vara anpassad i skala men större skala kan prövas. Byggnader kan uppföras i olika material och färg men ska bidra till en sammanhållen harmonisk karaktär

Sid 13

LIS Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS, innebär att kommunen har större möjligheter att ge dispens från det generella strandskyddet för bygge av hus eller anläggningar som gynnar utvecklingen av landsbygden om så kallat LIS-områden pekas ut. Förutsättningen för LIS-områden är att åtgärderna ger långsiktiga och positiva effekter på sysselsättning och/eller bidrar till att bevara bra service på landsbygden. Det långsiktiga skyddet av strändernas natur- och friluftsvärden får samtidigt inte äventyras. Allmänheten ska ha tillgång till stränderna

och livsvillkor för djur- och växtlivet ska skyddas. LIS-områden ska pekas ut i översiktsplanen. LIS kan användas som en generell åtgärd och som en strategisk funktion för att stärka kommunen i glesbygd/landsbygd.

LIS i Piteå kommer att utgöra ett tematiskt tillägg till ÖP2030 Piteå kommun. I arbetet med 'FÖP Fördjupade översiktsplaner Landsbygdscentra' identifieras LIS-områden som kan stärka orterna.

Enligt de nationella regelverket för LIS ska kommunen vara restriktiv när områden pekas ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid kusten. I närheten av Landsbygdscentra i Piteå finns dock områden där så kallad luckbebyggelse är möjlig och strandnära lägen där gemensamma anläggningar behöver utvecklas.

FÖRSLAG LIS

Föreslagna LIS-områden är markerade på karta med grön punkt, symbol L.

Utpekande av Landsbygdscentra är ett ställningstagande för att vidmakthålla och utveckla de mindre tätorterna där underlaget för service är avgörande.

Ett kriterium för avgränsning av LIS-områden i de fördjupade översiktsplanerna i Piteå föreslås vara

- Landsbygdscentra - Rosvik, Norrfjärden, Roknäs/Sjulnäs, Hortlax och Jävre - utgör noder för utveckling i Piteå kommun. Inom ett avstånd av 10 kilometer runt Landsbygdscentra eftersöks LIS-områden för komplettering av bebyggelse och anläggningar.
- Översiktligt identifierade områden, se illustration, utgör en bruttosumma av ytor som analyseras i arbete med tematiskt tillägg 'LIS i Piteå kommun'

JORDBRUKSMARK i Landsbygdscentra

Samtliga utpekade Landsbygdscentra i Piteå är i grunden gamla jordbruksbyar med medeltida ursprung. Gamla boställen ligger på moränkullar och vägsträckningar följer höjdlägen i terrängen. Över tid har bebyggelsen vuxit ut även över tidigare betes- och ängsmarker. Under sena 1900-talet byggdes bostadsområden och tillhörande infrastruktur även på åkermark. Bebyggelse på sankmarkområden har ställvis inneburit problem.

Bevarande av jordbruksmark är idag ett nationellt miljömål. Byggnad på jordbruksmark ska undvikas. Idag är många potentiella områden för ny bebyggelse i kommunens översiktsplan, ÖP2030, utpekade på jordbruksmark.

FÖRSLAG Jordbruksmark i Landsbygdscentra

Utpekande av Landsbygdscentra är ett ställningstagande för att vidmakthålla och utveckla de mindre tätorterna där möjligheter till attraktivt byggande är avgörande.

Förhållandet till jordbruksmarken i Landsbygdscentra föreslås vara

- Landsbygdscentra - Rosvik, Norrfjärden, Roknäs/Sjulnäs, Hortlax och Jävre - utgör noder för utveckling i Piteå kommun. Byggnad är en prioriterad fråga varför även jordbruksmark kan komma att tas i anspråk.
- Alternativ till byggande på jordbruksmark ska alltid eftersökas. Vid intressekonflikter ska jordbruksmarken ges företräde.
- Nya större bebyggelseområden undviks på jordbruksmark
- Ny bebyggelse kan tillkomma på jordbruksmark i anslutning till befintlig bebyggelse, inom befintlig bebyggelsestruktur och inom eller i anslutning till verksamhetsområde VA.
- LRF ska alltid höras som remissinstans i frågor som berör jordbruksmark.

Trafik och kommunikationer

Trafiksystemet i Norrfjärden

Norrfjärden är en centralort omgiven av gamla byakärnor förbundna via likaså gamla vägar. Nya vägstrukturer som E4 och Norra Altervägen utgör barriärer som delar upp bebyggelsen och skär av förbindelsen mot havet. I närtid har E4 byggts om med nya planskilda korsningar både norr och söder om Norrfjärden samt tunnel för säker passage under E4 varvid barriäreffekten har minskats.

Förbindelser med omland

Närheten till E4 medger bra förbindelser för motortrafik till och från Norrfjärden. E4 är mötesfri väg med höga hastigheter, där fotgängare och cyklister inte ska korsa eller gå/cykla. Sammanhängande gång- och cykelförbindelser med Norrfjärdens omland saknas. Förbindelser för gång och cykel till och från Norrfjärden är av betydelse för att leda bort oskyddade trafikanter från E4 och möjliggöra säkra skolvägar och arbetspendling. Vägar som även tillåter fordon av mopedklass samt traktor är en viktig aspekt, där cykelleder i blandtrafik är ett alternativ. Förslag på förbindelser Norrfjärden-Öjebyn/Piteå C finns framtagna av Trafikverket. Se figur xxx.

BILD 1 Norrfjärden Trafikverkets förslag GC Norrfjärden-Öjebyn. *Figur xxx. Tänkbara åtgärder framtagna av Trafikverket i Åtgärdsvalsstudie "E4 Öjebyn-Norrfjärden, cykel" (TRV 2015/19513).*

Förbindelser inom Norrfjärden

Sammanhängande gång- och cykelvägnät saknas till målpunkter som centrum och skolorna i olika delar av Norrfjärden. I anslutning till Norrfjärdens centrum saknas sammanbindande gång- och cykelbanor samt säkra passager. Pornäsavägen och Håkansövägen utgör viktiga sträckor i den överordnade gatustrukturen. Förbindelserna längs med samt över/under Norra Altervägen har stor betydelse för förbindelser inom Norrfjärden.

Trafikmiljöerna vid Pornässskolan och Backgårdsskolan, med bussar, barn som går och cyklar samt föräldrar som lämnar och hämtar, är i behov av bättre gestaltning och trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Gång- och cykelväg mellan centrum och Backgårdsskolan behöver kompletteras.

Under planeringskedet har förslag på gång- och cykelvägar och gång- och cykelpassager i Norrfjärden utpekats i Piteå kommuns *Gång- och cykelplan* (ej beslutad 2017). Vidare utredning krävs för föreslagna sträckor och passager.

Kollektivtrafik och pendling

Norrfjärden trafikeras av Länstrafikens busslinjer. Två av busshållplatserna längs den trafikerade sträckan har väderskydd. Hållplatserna är inte tillgänglighetsanpassade och saknar cykelparkeringar. Turerna är som tätast under dagtid på vardagar. Längs E4 finns två busshållplatser, med samåkningsparkering i anslutning.

FÖRSLAG Trafik och kommunikationer

Förslag till förbättrat trafiksystem innebär samverkan med Trafikverket i gemensamma frågor kring det statliga vägnätet, insatser för vägar och kommunikationer inom orten och mellan orterna samt förbättrad gestaltning och funktion för platser där trafik är en viktig del.

(Se motsvarande numrering i kartan)

- Kommunen samverkar med Trafikverket för åtgärder längs Trafikverkets vägar:
 - Gång- och cykelförbindelser med Norrfjärdens omland:

1. Norrfjärden-Öjebyn

2. Norrfjärden-Rosvik

– Etablering av Norrbotniabanan med potentiell placering av resecentrum i nivå med Norrfjärden.

- Utbyggnad av gång- och cykelvägar samt gång- och cykelpassager i Norrfjärden. Barns säkra skolvägar prioriteras liksom hastighetsdämpande och sammanbindande passager i centrala Norrfjärden.

Följande sträckor i Norrfjärden finns utpekade i *Gång- och cykelplan* (ej beslutad 2017) och prioriteras i FÖP Landsbygdscentra:

Se 1. Norrfjärden-Öjebyn

3. Tullnäsvägen

4. Porsnäsvägen

5. Håkansövägen

6. Befintlig gång- och cykelväg i anslutning till Sandåsgatan – befintlig gång- och cykelväg i anslutning till Vårdgränd.

Följande passager i Norrfjärden finns utpekade i *Gång- och cykelplan* (ej beslutad 2017) och prioriteras i FÖP Landsbygdscentra:

7. Tullnäsvägen – busshållplats, i anslutning till Brogatan.

8. Porsnäsvägen – befintlig gång- och cykelväg som ansluter till Smedgatan.

9. Porsnäsvägen – Gesällvägen.

10. Porsnäsvägen – befintlig gång- och cykelväg parallellt med Porsnäsvägen/Backgårdsvägen.

- 11. Utredning av trafikmiljöerna vid Porsnässkolan och Backgårdsskolan.
- 12. Utredning av trafikmiljöerna vid Norrfjärden centrum, Nilsbrovägen – Tullnäsvägen. Anslutning till befintliga gång- och cykelvägar mellan centrum och Backgårdsskolan samt passage Nilsbrogatan – Porsnästorget.
- Kollektivtrafiken utvecklas i samverkan med Länstrafiken:
 - Utökade turer kvällar och helger, tätare turer dagtid.
 - Trygghets- och tillgänglighetsåtgärder i anslutning till busshållplatserna.
 - Cykelparkeringar i anslutning till busshållplatser.

Teknisk infrastruktur VA, avlopp; Klimat_miljö; IT

Vatten och avlopp

Kommunal försörjning av dricksvatten och spillvatten förekommer i stor del av tätorten. Någon planerad utbyggnad av kommunalt VA finns inte i dagsläget (se vidare utbyggnadsplan 2017-2024).

I Norrfjärden härrör dricksvattenförsörjningen från Piteå kommuns huvudvattentäkt i Svensbyfjärden och produceras på Degerängets vattenverk innan vidare distribution. Avloppsreningen sker via ett lokalt reningsverk.

Kapacitet för ytterligare anslutningar av både vatten och avlopp finns i verken, i delområden kan däremot ledningsnätets dimensionering göra att tillgänglig kapacitet begränsas.

Förutsättningarna för enskilt vatten och avlopp varierar utifrån markens genomsläpplighet, från låg till medelhög vilket kan översättas från dåliga till medelgoda förutsättningar för enskilda vatten- och avloppsanläggningar. Få markområden finns i Norrfjärden med goda förutsättningar för enskilt vatten och avlopp.

Ingen kommunal vattentäkt förekommer i området.

BILD 2 Norrfjärden Befintligt verksamhetsområden VA. *Figur xxx. Befintliga verksamhetsområden (lila/blått) för kommunalt vatten och avlopp.*

Avfallshantering

Hushållen har källsortering av brännbart (grön tunna) och matavfall (brun tunna).

En återvinningsstation (ÅVS) finns belägen på Tullnäs vägen. Tillgång till en återvinningscentral (ÅVC) finns på Bredviksbergets avfallsanläggning.

Klimat och Energi

Fjärrvärme

Fjärrvärmerna i Norrfjärden har pellets som bas i produktionen. Det är cirka 90 kunder anslutna till fjärrvärmenätet, vilket omfattar både kommunala fastigheter, villor och hyreshus. Ingen utbyggnad av fjärrvärmenätet planeras i dagsläget.

Elförsörjning

Elnätet i Norrfjärdens landsbygdscentra har i dagsläget 783 elabbonenter som försörjs av ett 10 kV ledningsnät, med en god reservkapacitet för en eventuell utveckling av bostadsbyggande.

Klimatanpassning

Enligt genomförd modellering av översvämning vid framtida kraftiga skyfall berörs i huvudsak strandområdena och vissa tätare bebyggda områden.

BILD 3 x 3 Norrfjärden Översvämningsmodell. *(BILD 3.1 Dagens 100-årsregn, BILD 3.2 framtida 100-årsreg, BILD 3.3 100-årsstorm.) Figur xxx. Simulerade översvämningsmodeller vid kraftiga skyfall; dagens 100-årsregn, framtida 100-årsregn samt 100-årsstorm.*

IT

AB PiteEnergi bygger, underhåller och äger Piteå kommuns stadsnät (fiber). Stadsnätet är ett öppet stadsnät, vilket innebär att olika leverantörer kan erbjuda tjänster till slutkund via stadsnätet.

I Norrfjärden är stadsnätet utbyggt till stora delar av tätorten men saknas i delar av de yttre områdena. Fiberutbyggnad till delar av Norrfjärden är planerad 2017. Möjlighet finns att förtäta befintligt nät.

FÖRSLAG VA, avlopp; Klimat_miljö, IT

(Se motsvarande numrering i kartan)

- **13.** Utredning av belysning och tillgänglighet vid ÅVS
- Utbyggnad av stadsnätet (fiber) i delar av Norrfjärden, enligt AB PiteEnergis utbyggnadsplan och Piteå kommuns Bredbandsstrategi.

Sammanfattning och åtgärder

Social hållbarhet

Norrjärden är en ort med hög förvärvsfrekvens med både ut- och inpendling samt ett betydande antal personer som arbetar i byn, företrädesvis kvinnor. Norrfjärden är centrum med ett omland av gamla byar. Idag utgör stora vägar barriärer. Bra gång- och cykelvägar, tydligt skyltade, behövs för att binda samman olika byadelar och förbättra möjligheterna att delta i olika aktiviteter. Kommunikationerna är viktiga för arbete, fritid och integration. Barnen och ungdomar trivs i Norrfjärden men upplever det som om 'deras miljöer' - lekplatser och fritidsområden som ex vis badplats vid fjärden och mötesplatser inomhus och utomhus behöver utvecklas. Antalet äldre kommer att öka och behov av lösningar för äldre behöver tillgodoses.

Natur och vatten, Grönstruktur, Kultur och fritid

- Områden vid Porsnäs-fjärden och längs Alterälven föreslås utvecklas till en tillgänglig naturpark med promenadstråk och mötesplatser. Badplats är prioriterat. Förslag arbetas fram som samarbetsprojekt.
- Ledsystem utvecklas – lokala leder kopplas samman med ex vis Solanderleden.
- Barnens och ungdomarnas miljöer ses över samlat. Skolskog säkerställs i plan och kopplas på ett bra sätt till skolorna och byn.
- Aktivitetscentrum/närdrottsplats byggs vid skola
- Utegyms kan placeras vid motionsspår
- Trädplan upprättas. Centrum och gator runt centrum är prioriterade.

Samhällsservice, Skola, Vård och omsorg, Arbete och näringsliv

- Skolornas områden ses över avseende utbyggnadsmöjligheter, trafikmiljö och skolan som mötesplats både utomhus och inomhus, likaså gång- och cykelvägar mellan skola och målpunkter i byn.
- Lägenheter och anpassat boende behöver tillskapas nära centrum. Marklägenheter föreslås i centralt läge. Sammanbindande bra promenader i centrala byn behövs för äldre.
- Centrum behöver stärkas som mötesplats för företagande.
- Översyn görs för verksamhetsområden i närhet av E4.

Kulturmiljö, Boende byggande, Gestaltning

- Ny bebyggelse anpassas till värdefulla kulturmiljöer.
- Utpökade värdefulla kulturmiljöer/byggnader ges adekvat skydd. Utförda inventeringar kompletteras och kulturmiljöprogram för Norrfjärden arbetas fram.
- Byggande av lägenheter prioriteras nära centrum. Behovet av anpassat boende tillgodoses.
- Byakarakteren utvecklas genom förtätning. Variation eftersträvas vad gäller material och färg.
- Centrums funktion utvecklas genom ytterligare bebyggelse och eventuell påbyggnad. Centrumgrupp bildas för utveckling av centrummiljön.

Trafik och kommunikationer, Teknisk försörjning

- Gång- och cykelförbindelser längs sträckorna Norrfjärden-Öjebyn samt Norrfjärden-Rosvik föreslås, där vägar som även tillåter fordon av mopedklass samt traktor är en viktig aspekt, där cykelleder i blandtrafik är ett alternativ.
- Gång- och cykelvägnätet inklusive passager byggs ut i Norrfjärden enligt Piteå kommuns *Gång- och cykelplan* (ej beslutad 2017), där barns säkra skolvägar prioriteras.
- Trafikmiljöerna utreds vid Porsnässkolan och Backgårdsskolan.
- Trafikmiljön utreds i Norrfjärdens centrum.
- Belysning och tillgänglighet utreds vid återvinningsstation.

Målbild Norrfjärden

Norrfjärden är centrum för anrika gamla byar. Bra gång- och cykelvägar behövs för att binda byadelarna samman. Utvecklingen av Norrfjärden stärks av samarbetsprojekt mellan olika aktörer, ett utvecklat centrum med byggande av lägenheter, anpassat boende och verksamhetslokaler samt bra miljöer för barn och unga. Viktiga naturområden inom bebyggelsen tillvaratas och utvecklas.